

Posudek na diplomovou práci Petry Peřinkové

Postavení věřitelů zůstavitele v pozůstalostním řízení

(55 stran, připojen je seznam použité literatury)

Autorka zvolila za předmět svého výzkumu jen zdánlivě dílčí otázku postavení věřitelů v pozůstalostním řízení. Zdánlivě dílčí jen proto, že problematika přechodu pasiv je jednou ze stěžejních otázek dědického práva a odvozuje se od ní i vnímání dědického práva širokou veřejností.

Dluhy přecházejí na právní nástupce zůstavitele od nepaměti. Odlišně bývá upraven jen jejich rozsah, některé dluhy jsou tak osobní povahy, že na právní nástupce přejít nemohou. I v tomto pohledu došlo k rozšíření jejich přechodu na základě ustanovení § 1475 odst. 2 o. z.

Konstrukce oponované diplomové práce je velmi logická; autorka postupuje od obecného výkladu dědického práva včetně souvisejících historických otázek ke konkrétním prostředkům ochrany věřitele a k jeho účasti v pozůstalostním řízení. Zvláštní pozornost věnuje moderaci odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele a likvidaci pozůstalosti. Zvolené téma považuji za poměrně obtížné, avšak v současné době za velmi aktuální. Vyhledávání věřitelů, posuzování sporných pohledávek, případně neuplatnění pohledávek a jejich promlčení představují v současné právní praxi náročný proces.

Autorkou zvolené téma představuje organické propojení hmotně právní a procesně právní úpravy. Z této skutečnosti autorka důsledně vychází a její výklad je logický a přesvědčivý. Zejména objem zákonných ustanovení o likvidaci dědictví jsou mimořádně rozsáhlý a jejich výklad není v notářské praxi vždy jednoduchý.

V zahraničních právních úpravách se lze setkat s dvěma legislativními přístupy: podle prvního z nich odpovídají dědici za dluhy zůstavitele v plném rozsahu, ledaže požádají o soupis pozůstalosti (*beneficium inventarii*). Podle druhého legislativního řešení dědicové odpovídají za dluhy jen do výše ceny majetku nabytého z dědictví. Autorka se k této zásadní otázce opakovaně vrací, srovnává tyto dva modely a vystihuje jejich přednosti či nedostatky. Dochází k závěru, že účinná právní úprava preferuje spíše ochranu věřitelů než dědiců. Podle poznatků notářské praxe se výhrady soupisu dědicové dovolávají téměř v každém pozůstalostním řízení; obava z předlužení a v důsledku toho povinnost hradit dluhy i z vlastního majetku dědice je

mimořádně vysoká. V českém právním prostředí byly realizovány oba modely, a proto k nim autorka mohla zaujmout přesvědčivé stanovisko.

Diplomantku upozorňuji, že občanský zákoník z provincie Québec z ro. 1991, který byl rovněž jedním z inspiračních zdrojů rekonstrukce občanského práva, změnil předchozí právní úpravu ve prospěch limitované odpovědnosti dědiců jen co do výše majetku z pozůstalosti nabytého (předchozí česká právní úprava). Komentářové výklady k této quebecké právní úpravě naznačují, že ze strany dědiců došlo k podstatnému snížení počtu odmítnutí dědictví, a to právě s ohledem na větší ochranu dědiců, kteří se již nemusí obávat, že nabytí dědictví po zůstaviteli pro ně může představovat majetkovou hrozbu.

Práce diplomantky s literaturou zasluhuje ocenění; výčet literárních zdrojů je vyčerpávající, citační aparát je veden výborně. Autorka naplnila cíle práce, které si vytýčila, tj. provedla důkladnou analýzu právní úpravy přechodu dluhů z pohledu věřitele i dědice. Pracovala samostatně a v závěru předložila svůj pohled, místy oprávněně kritický, na platnou právní úpravu.

Práci doporučuji k obhajobě s návrhem kvalifikačního stupně „výborně“.

K rozpravě doporučuji problematiku přechodu ručitelského závazku na právní nástupce. Věc není tak jednoduchá, srovnáme-li některé zahraniční právní úpravy, které mají k otázce následku smrti ručitele speciální ustanovení (např. čl. 591 švýcarského občanského zákoníku).

V Praze dne 8.5.2019

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.